

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Socialnämnden

Datum:
2022-03-10

Diarienummer:
SCN-2022-00116

Handläggare:
Ann-Christine Dahln, Karin Allard, Sophie Jonneryd

Samverkan mot skjutningar och andra våldsbrott

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att arbeta i enlighet med föredragningen.

Ärendet

I syfte att förebygga och minska det dödliga våldet i Uppsala kommer metoden Group Violence Intervention (GVI), med start våren 2022, att implementeras i Uppsala kommun. GVI Uppsala leds inom Uppsala kommun av avdelningen för säkerhet och beredskap vid kommunledningskontoret och ska bedrivas fullt integrerat med socialförvaltningens organisation för GVI, där avhopparverksamheten är en väsentlig del. Avhopparverksamheten kommer att vidareutvecklas och är en förutsättning för implementeringen av GVI.

Beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningen.

Föredragning

Polisregion Mitt, Uppsala kommun, Kriminalvården region Mitt samt Brottsförebyggande rådet har tecknat en avsiktsförklaring om att ingå samverkan med målet att förebygga och minska det dödliga våldet i Uppsala, med start våren 2022. Utgångspunkten för samverkan är metoden Group Violence Intervention (GVI). Metoden har framgångsrikt prövats i Malmö och stöds av regeringen och Brottsförebyggande rådet.

GVI kommer ursprungligen från Boston i USA. En utgångspunkt är att merparten av allt grovt våld i ett samhälle orsakas av ett fåtal individer. GVI har flertalet gånger visat att

en fokuserad samverkan mellan kommun, polis och civilsamhälle kan resultera i minskat grovt våld, i form av exempelvis skjutningar. Förenklat vilar GVI på tre centrala delar:

- Kommunikation: samhällets aktörer kommunicerar gemensamt direkt till gruppmedlemmarna att våldet måste upphöra.
- Sanktioner: våldet ger snabba och förutsägbara konsekvenser för hela grupper. Då det är grupper som orsakar våldet kommer det här skapa större effekt än insatser som riktas mot individer.
- Ett erbjudande om hjälp: de gruppmedlemmar som vill bort från det kriminella livet ska få hjälp med det.

Metoden GVI innehåller interventioner som kallas för Call-ins och Custom notifications. Först genomförs ett Call-in, vilket är ett informationsmöte med utvalda gruppmedlemmar. Under ett Call-in förmedlar de aktörer som arbetar med GVI, det vill säga polis, socialtjänst, kriminalvård och representanter från civilsamhället att våldet är oacceptabelt och att stöd till en väg ut ur kriminalitet finns. Vid interventionerna informeras individerna om de konsekvenser som drabbar gruppen som helhet om en person i gruppen begår grova våldsbrott, såsom exempelvis skjutningar. Call-ins följs upp av Custom notification, vilket är ett individuellt samtal som genomförs av polis och socialtjänst. Under ett Custom notification ges samma budskap som under ett Call in.

Arbetet med GVI Uppsala är under våren 2022 under uppstart. Organisationen för GVI Uppsala leds av en styrgrupp, med parter från respektive organisation. Samordnare från Polismyndigheten och från Uppsala kommun ansvarar för att driva GVI Uppsala och att det strategiska arbetet är koordinerat, både mellan alla samverkanspartners och inom den egna organisationen. Koordinatorer från Lokalpolisområde Uppsala/Knivsta, Uppsala kommun och Kriminalvården ansvarar för att, inom respektive organisation, samordna och driva det operativa arbetet samt att beslut kopplade till GVI Uppsala verkställs. Koordinatorerna leder arbetsgrupp GVI. Gruppens uppdrag är att planera, anpassa och tillämpa metoden GVI i Uppsala i enlighet med uppdragsdirektivet. Arbetsgruppen består bland annat av avhopparsamordnare från respektive organisation, kommunpolis och utförandeansvariga från Polisen och kommunen.

Inom Uppsala kommun leds arbetet med GVI av avdelningen för säkerhet och beredskap vid kommunledningskontoret. En central del av metoden GVI är erbjudandet om hjälp, det vill säga att gruppmedlemmar som vill lämna det kriminella livet ska få hjälp att göra det. I avsiktsförklaringen mellan parterna görs bedömningen att en fortsatt utveckling av avhopparverksamheten bör prioriteras och är en förutsättning för implementering av GVI. Kommunstyrelsen beskriver att arbetet med GVI Uppsala ska bedrivas fullt integrerat med socialförvaltningens avhopparverksamhet.

Flera funktioner inom GVI Uppsala återfinns inom socialförvaltningen. Avdelningschef för avdelning vuxen är ordförande i styrgruppen. Samordnare och koordinator inom förvaltningen kommer i samverkan med övriga aktörer att leda arbetsgrupp GVI, vilken kommer planera, anpassa och tillämpa metoden praktiskt. Arbetsgrupp GVI kommer att genomföra interventionerna Call-ins och Custom notifications. Arbetet är i ett tidigt skede och organisationen kommer att byggas upp under året. Avhopparverksamheten inom förvaltningen kommer ha en betydande roll i arbetet med GVI Uppsala. Avhopparverksamheten inom avdelning vuxen har sedan våren 2021 erbjudit stöd till den som är över 21 år och vill lämna kriminalitet. Insatser som är aktuella är skyddat

boende, avhopparverksamhet via privat leverantör samt utslussboende kopplat till behandling för kriminalitet och missbruk. Inom socialförvaltningens ungdomsjour finns ett insatsteam som har en nära samverkan med avhopparverksamheten inom avdelning vuxen och med Fenix, den enhet inom avdelning barn och ungdom myndighet som arbetar med bland annat avhoppare under 21 år.

Ekonomiska konsekvenser

I syfte att stödja lokal implementering och uppstart av Group Violence Intervention (GVI) har Uppsala kommun av Brottsförebyggande rådet beviljats utvecklingsstöd om 1 350 000 kr.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 10 mars 2022
- Bilaga 1, tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen daterad 11 november 2021, KSN-2021-01228

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Kommunstyrelsen

Datum:
2021-11-11

Diarienummer:
KSN-2021-01228

Handläggare:
Anders Fridborg

Samverkan mot skjutningar och andra våldsbrott

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** teckna avsiktsförklaring om att ingå samverkan med lokalpolisområde Uppsala och Kriminalvården Region Mitt.

Ärendet

Polisregion Mitt, Uppsala kommun, Kriminalvården region Mitt samt Brottsförebyggande rådet har för avsikt att ingå en samverkan med mål att minska det dödliga våldet i Uppsala, genom att metodiskt förebygga och bekämpa skjutningar och andra våldsbrott. Utgångspunkten för arbetet är den metodik som kallas Group Violence Intervention, som med framgång prövats i Malmö och som nu stöds av regeringen och Brottsförebyggande rådet.

Arbetet ska ledas av en särskild projektorganisation inom ramen för en avsiktsförklaring mellan parterna.

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunledningskontoret, i samråd med Socialförvaltningen.

Föredragning

Användningen av skjutvapen med dödlig utgång har ökat stadigt i Sverige de senaste tio åren. Det är ett nationellt problem som också behöver hanteras lokalt. Även skjutningar har ökat över tid, även om de varierat mycket lokalt och haft en nedåtgående trend de sista två åren. En skjutning innebär inte alltid att någon dödsats eller skadats utan att ett vapen avlossats olagligt. Flera uppmärksammade skjutningar har skett i kommunen de senaste åren, såväl där människor skadats eller dödsats som

där ingen person kommit till skada fysiskt. Förutom mänskligt lidande och förlust av människoliv har också flera av skjutningarna skett i offentlig miljö där förbipasserande har blivit vittnen och utsatts för stora risker.

Att skjutningar påverkar tryggheten i ett område, kommunen och samhället som helhet är uppenbart. Användande av annat grovt våld som sprängämnen, handgranater och liknande har också förekommit med oregelbunden frekvens och har samma allvarliga effekter som skjutningar. Gemensamt med skjutningarna är att de kan kopplas till kriminella strukturer och nätverk.

Det finns alltså starka skäl att på ett systematiskt och beprövat sätt motverka skjutningar och annat grovt våld kopplat till den kriminella miljön. Polisregion Mitt, Uppsala kommun, Kriminalvården region Mitt har därför för avsikt att med stöd av Brottsförebyggande rådet ingå i en intensifierad samverkan med mål att minska det dödliga våldet i Uppsala. Detta ska ske genom att med förenade krafter metodiskt förebygga och bekämpa skjutningar och andra grova våldsbrott. Avsiktsförklaringen finns i sin helhet i **bilaga 1**.

I Malmö har en metod att arbeta mot skjutningar och andra grova våldsbrott prövats. Metoden bygger på det amerikanska konceptet Group Violence Intervention. I Malmö användes en anpassad variant som fick benämningen ”Sluta skjut!”. En central utgångspunkt för arbetet är att majoriteten av allt grovt våld i ett samhälle kan kopplas till ett fåtal individer. För att minska våldet ska de ingående parterna rikta gemensamma resurser för att bryta våldsspiraler, motverka fortsatta kriminella val hos individer och de grupper som de tillhör. Metoden har utvärderats av Brottsförebyggande rådet som konstaterat att Malmö under perioden haft en minskande trend av skjutningar som inte jämförbara delar av Sverige sett. Myndigheten har därför förespråkat en spridning av arbetet och fortsatta utvärderingar, bland annat för att kunna skapa ett större underlag för att utvärdera effekten. Regeringen har därefter anslagit särskilda medel för ett sådant arbete.

Den ovan nämnda överenskommelsen innebär att parterna enats om en strategisk och långsiktig satsning att implementera Group Violence Intervention i Uppsala kommun, med uppstart våren 2022. Hur styrning och uppföljning av arbetet ska ske ska parterna komma överens om. Arbetet ska bedrivas fullt integrerat med socialförvaltningens avhoppbarverksamhet.

Ekonomiska konsekvenser

En projektledare på heltid behöver tillsättas inom kommunledningskontoret till en kostnad om cirka en miljon kronor per år.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 11 november 2021
- Bilaga 1, Avsiktsförklaring

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Biträdande stadsdirektör

Avsiktsförklaring med målet att minska och förebygga det dödliga våldet i Uppsala

Polisområde Uppsala, Uppsala kommun och Kriminalvården Region Mitt har för avsikt att ingå en intensifierad samverkan med målet att, metodiskt och med förenade krafter, minska och förebygga det dödliga våldet i Uppsala.

Undertecknande parter har enats om att samarbeta enligt metoden Group Violence Intervention (GVI) mot det grova våldet som utförs av individer med anknytning till kriminella nätverk. Syftet är att genom att minska det grova våldet också öka tryggheten i samhället. För att åstadkomma det är parterna överens om att fokusera gemensamma insatser mot ett antal individer och de nätverk dessa ingår i. Metoden ska implementeras gemensamt och stegvis med start under 2022. Implementeringen förutsätter ett långsiktigt och uthålligt arbete hos alla parter och behöver kompletteras med gemensamma, kunskapshöjande åtgärder.

Gemensamma analyser ska identifiera nödvändiga utvecklingssteg och samverkan med Brottsförebyggande rådet (Brå) etableras. Fortsatt utveckling av avhoppbarverksamheten, som bedöms vara en förutsättning för implementering av GVI, ska prioriteras.

Samtliga undertecknande parter ska göra de resursprioriteringar och avsätta de resurser som bedöms vara nödvändiga för att uppfylla överenskomna åtgärder. Arbetet ska följas upp regelbundet på det sätt parterna kommer överens om.

Parterna är vidare överens om att en gemensam satsning på methodsamverkan genom GVI behöver vara långsiktig, uthållig och så långt som möjligt bygga på evidensbaserad grund och beprövad erfarenhet. Samverkan enligt denna avsiktsförklaring har också som syfte att leda till ökad kunskap om metoden GVI och därmed bidra till ökad kunskap om dess effekter, vilket förutsätter en strukturerad uppföljning.

Formerna för gemensam styrning och uppföljning av arbetet utformas i samverkan mellan parterna.

Kriminalvården

Uppsala den

.....

Jan Håkansson, lokalpolisområdeschef
Uppsala lokalpolisområde,
Polismyndigheten

.....

Erik Pelling, Kommunstyrelsens ordförande
Uppsala kommun

.....

Fia Lundbäck, regionchef
Kriminalvården Region Mitt